

Verslag Landelijk Sportdebat GR2026: “Sport is onderdeel van de oplossing”

In een goedgevulde zaal van Nieuwspoor in Den Haag gingen Tweede Kamerleden, wethouders en vertegenwoordigers uit de sportsector met elkaar in debat over het belang van meer politieke aandacht voor sport en bewegen. Tijdens vier debatrondes kwamen thema's aan bod als ruimte voor sport, een mogelijke sport- en beweegwet, de rol van gemeenten en gelijke sportkansen.

Het Landelijk Sportdebat GR2026 maakt deel uit van de campagne Sport gaat niet vanzelf, waarin de sportsector de politiek oproept sport hoger op de agenda te zetten. Dagvoorzitter Roos Moggré opende het debat met een eenvoudige maar kernachtige constatering: “Iedereen is vóór sport, maar de vraag is: hoe gaan we dat doen?”

Tijdens het debat klonk breed dat sport meer is dan alleen bewegen. Sport raakt ook aan andere maatschappelijke thema's. De deelnemers benadrukten dat sport kan bijdragen aan oplossingen voor grotere maatschappelijke vraagstukken en dat de opbrengsten van sport vaak verder reiken dan alleen het sportveld.

Aan het debat namen onder meer Mohammed Mohandis (Tweede Kamerlid GroenLinks-PvdA), Inge van Dijk (Tweede Kamerlid CDA), Angèle Welting (wethouder Sport in Zeist namens D66), Sharona van Ham (wethouder Sport in Halderberge namens VVD), Fotigui Camara (wethouder Sport in Den Helder namens CDA) en Rens Pijnenburg (wethouder Sport in Valkenswaard namens VOTE) deel. Tijdens elke ronde gaf een jongerenpanel van de KNVB feedback met groene of rode kaarten.

Ruimte voor sport

De eerste debatronde werd ingeleid door Haagse sportwethouder Hilbert Bredemeijer en ging over de vraag of gemeenten duidelijke ruimtenormen voor sport en bewegen moeten vastleggen in gebiedsontwikkeling, vergelijkbaar met normen voor bijvoorbeeld parkeren of bibliotheken. De discussie speelt tegen de achtergrond van toenemende druk op sportruimte door woningbouw, terwijl sportclubs op veel plekken ook met wachtlijsten kampen.

De meeste deelnemers spraken zich uit voor duidelijke normen. Volgens Kamerlid Inge van Dijk gaat het in veel gemeenten al goed, maar niet overal. “Maar juist voor de gemeenten waar het minder goed gaat, moeten we normen stellen. Als je het echt belangrijk vindt, regel je het gewoon,” zei zij. Tegelijkertijd wees zij, vanuit haar ervaring als oud-wethouder sport, erop dat besluitvorming over sportvoorzieningen soms onnodig lang kan duren.

Wethouder Angèle Welting plaatste daarbij wel een kanttekening. Volgens haar kunnen te strikte normen in de praktijk ook knellen. In Zeist wordt daarom gezocht naar creatieve oplossingen, bijvoorbeeld door sportvelden en schoolpleinen te combineren en bestaande sportparken slimmer te benutten.

Sharona van Ham plaatste het belang van sport ook in een breder perspectief. Volgens haar gaat het niet alleen om sportvoorzieningen, maar ook om gezondheid. "Wat is belangrijker, een huis om in te wonen of gezond te zijn?" vroeg zij. Inge van Dijk sloot daarbij aan en benadrukte dat sport en bewegen ook een investering in gezondheid zijn. "Sport kan ook een medicijn zijn."

Sport- en bewegewet

De tweede debatronde werd ingeleid door Tom van 't Hek van de Nederlandse Sportraad en ging over de vraag of sport wettelijk moet worden verankerd. In Nederland bestaat op dit moment geen sportwet, waardoor beleid sterk kan verschillen tussen gemeenten.

Tweede Kamerlid Mohammed Mohandis sprak zich duidelijk uit voor zo'n wet. Volgens hem kan een sportwet voorkomen dat sport bij bezuinigingen steeds opnieuw onder druk komt te staan. Hij verwees daarbij naar de bibliotheekwet, waarin gemeenten een zorgplicht hebben vastgelegd. Tegelijkertijd benadrukte hij dat een sportwet stap voor stap moet worden opgebouwd. "Je moet zo'n wet niet meteen volhangen met kerstballen, maar rustig uitbouwen," zei hij.

Ook wethouder Camara uit Den Helder toonde zich voorstander, maar benadrukte dat een wet alleen werkt als daar ook middelen tegenover staan. "Een sportwet zonder geld gaat niet werken," zei hij. In landelijke gebieden spelen volgens hem bovendien andere uitdagingen, zoals grotere afstanden naar sportvoorzieningen.

Angèle Welting wees op een ander aandachtspunt: een sportwet mag volgens haar niet leiden tot extra regeldruk voor sportverenigingen. In het debat klonk brede steun voor een sportwet, waarbij ook werd benadrukt dat een wettelijke verankering hand in hand moet gaan met voldoende budget. Daarnaast werd opgemerkt dat bij discussies over sport vaak te veel naar kosten wordt gekeken, terwijl sport en bewegen juist ook belangrijke maatschappelijke opbrengsten opleveren.

Tweede Kamerlid Inge van Dijk gaf daarbij aan dat jongeren ook moeten worden betrokken bij de verdere uitwerking van de kaderwet. Het jongerenpanel onderstreepte dat punt en riep de politiek op om jongeren actief bij het vervolg te betrekken.

Sport als lokaal ecosysteem

De derde debatronde werd ingeleid door Nicole de Jong, directeur van een Haagse VMBO school, en draaide om de rol van gemeenten in het verbinden van sport met andere domeinen, zoals onderwijs, zorg en welzijn. Volgens haar liggen daar grote kansen, maar werken organisaties nog te vaak langs elkaar heen.

Inge van Dijk benadrukte dat samenwerking tussen beleidsterreinen essentieel is. “We moeten schotten weghalen tussen onderwijs, zorg en sport,” zei zij. Wethouder Camara wees op het belang van integraal beleid. In Den Helder wordt sport bewust in de beginfase betrokken bij verschillende beleidsterreinen, zoals zorg en jeugdbeleid. Volgens hem kan sport ook een rol spelen bij preventie en mentale weerbaarheid van jongeren.

Wethouder Rens Pijnenburg vertelde hoe in Valkenswaard sportcoördinatoren actief de wijken ingaan en contact houden met verenigingen. Daarbij blijkt dat vrijwilligers vaak al veel taken op zich nemen en ondersteuning nodig hebben.

Tijdens het debat kwam ook naar voren dat sportclubs op verschillende manieren bijdragen aan de samenleving. Zo werd het voorbeeld genoemd van een Syrische jongen die via een sportclub ging sporten, waarna zijn vader zich als vrijwilliger bij de vereniging aansloot.

Tom van 't Hek merkte daarbij op dat bij discussies over sport vaak te veel naar kosten wordt gekeken, terwijl sport en bewegen juist ook belangrijke maatschappelijke opbrengsten opleveren. Het jongerenpanel reageerde positief op de voorbeelden uit de praktijk, maar gaf ook aan dat vrijwilligers soms te weinig worden gehoord en gewaardeerd.

Gelijke sportkansen

De laatste debatronde werd ingeleid door Petra Bosman van het Jeugdfonds Sport & Cultuur en ging over de groeiende verschillen in sportdeelname. Volgens verschillende sprekers maakt het nog steeds uit waar je wieg staat en waar iemand opgroeit. Tegelijkertijd werd gewezen op de bredere maatschappelijke opgave: een groot deel van de Nederlanders beweegt onvoldoende en overgewicht komt vaak voor. De deelnemers waren het eens: meer mensen in beweging krijgen, blijft een belangrijke uitdaging.

Mohammed Mohandis wees erop dat kinderen zonder sportclubs in de buurt minder snel in beweging komen. Hij pleitte ervoor sport dichterbij jongeren te brengen, bijvoorbeeld door schoolpleinen of andere plekken in de wijk beter te benutten. Daarbij benadrukte hij ook dat sport voor jongeren tot 18 jaar geen financiële drempels zou moeten kennen.

Sharona van Ham benadrukte dat financiële drempels een rol blijven spelen. Gemeenten moeten volgens haar niet alleen regelingen aanbieden, maar ook zorgen dat gezinnen de weg daarnaartoe weten te vinden. Scholen kunnen daarbij een belangrijke rol spelen.

Rens Pijnenburg waarschuwde dat nieuwe sportvoorzieningen alleen niet genoeg zijn. Volgens hem is het belangrijk om juist mensen die nu niet sporten actief te benaderen. Dat vraagt volgens hem ook om samenwerking met andere partijen, zoals ondernemers, scholen en zorg.

Tijdens de discussie kwam ook naar voren dat het sportaanbod soms te sterk gericht is op competitie. Volgens verschillende deelnemers kan een breder en toegankelijker aanbod helpen om meer mensen in beweging te krijgen.

Sport als verbindend thema

Wat tijdens het debat opviel, was dat sport een verbindend thema bleek. Over het belang van sport en bewegen waren de deelnemers het opvallend vaak met elkaar eens, zowel tussen landelijke en lokale politici als tussen verschillende politieke partijen. Juist die verbindende rol van sport werd meerdere keren benoemd.

Dagvoorzitter Roos Moggré probeerde de discussie af en toe aan te scherpen. “Dat is toch een slappe ambitie?” en “Maar wat gaat er dan echt veranderen?” vroeg zij aan de deelnemers. Grote verschillen in standpunten kwamen echter nauwelijks naar voren.

Tegelijkertijd klonk ook de gedeelde constatering dat de opgaven groot blijven. Veel Nederlanders bewegen nog te weinig, overgewicht en gezondheidsproblemen nemen toe en sport moet een grotere rol spelen in het aanpakken van deze maatschappelijke uitdagingen. Dat sport onderdeel van de oplossing kan zijn, daar waren de deelnemers het over eens. De komende vier jaar liggen er nog genoeg uitdagingen, zowel in Den Haag als in de gemeenten.

Oproep van jongeren

Aan het einde van het debat namen de jongeren opnieuw het woord. Met een symbolisch gebaar overhandigden zij sportballen aan de politici en bestuurders. Hun boodschap was helder: de politiek moet in beweging komen.

De boodschap van de jongeren was duidelijk: de politiek is aan de bal.

Het Landelijk Sportdebat GR2026 is een initiatief van de campagne ‘Sport gaat niet vanzelf’ van de gezamenlijke sportsector: NOC*NSF, POS (Platform Ondernemende Sportaanbieders), Maatschappelijke Organisaties in de Sport (MOS), KNVB, Sportkracht12 en Vereniging Sportbedrijven Nederland.